

Edinstvena slovesnost

Ob 300. obletnici cerkve v Poljanah

V Poljanah nad Škofjo Loko so z več dogodki zaznamovali 300. obletnico položitve temeljnega kamna za cerkev sv. Martina, ki so jo med vojno uničili komunisti in jo dali po vojni popolnoma odstraniti.

Na dan državnosti, v petek, 25. junija, sta župnija Poljane in Občina Gorenja vas - Poljane v telovadnici osnovne šole v Poljanah priredila spominski večer, ki je bil posvečen 300. obletnici položitve temeljnega kamna (leta 1710) nekdanje baročne cerkve v Poljanah. Cerkev sv. Martina so skupaj z župniščem in nekaterimi drugimi stavbami novembra 1944 uničili partizani, po vojni pa komunistični režim ni dopustil njene obnovitve, temveč je zahteval popolno porušenje ostankov cerkvenih in župnijskih zidov. Material so uporabili pri izdelavi nove ceste proti Javorjam. Približno

na mestu, kjer je stal cerkveni zvonik, so komunisti postavili velik »partizanski« spomenik, na kraju cerkvene ladje pa pozidali stavbo, na kateri je velika poslikava slikarja Iveta Šubica, posvečena t. i. poljanski vstaji. Pred to poslikavo (in še vedno na mestu nekdanje cerkve) stoji še tretji »partizanski« spomenik, visok je več metrov, izdelan je iz lesa, na njem pa so človeški liki z velikimi petokrakimi zvezdami, spodaj pa piše, da je bila skulptura postavljena v čast partizanske »poljanske vstaje« iz leta 1941. Na mestu nekdanje cerkve so torej trije komunistični spomeniki. Čeprav so bile Poljane tisočletje dolgo središče Poljanske doline, so komunisti to središče preselili v bližnjo Gorenjo vas, med drugim za nekaj let tudi s »preselitvijo« osnovne šole. Več bomo o uničeni poljanski cerkvi pisali v eni od naslednjih *Družin*.

Slavnostni govornik petkove slovesnosti, na kateri so predstavili tu-

di bogato dokumentirano in ilustrirano knjigo *Poljane, kdo vas bo ljubil*, ki je namenjena predvsem prikazu uničene cerkve, je bil zgodovinar Jože Dežman. Program je obogatilo petje Slovenskega okteta.

Slovesnosti so se nadaljevale v nedeljo, 27. junija, s slovesno mašo na prostoru, kjer je nekoč stala uničena cerkev. Mašo je daroval nadškof dr. Anton Stres, ki je v uvodu poudaril, da so se zbrali na enkratni in edinstveni slovesnosti, na kraju, kjer je bil pred tristo leti položen temeljni kamen za novo poljansko cerkev. V nagovoru pa je dejal, da je moralo biti polaganje temeljnega kamna nekaj veselega, da so bili ljudje veseli, ker so dobili novo cerkev. Spomnil je, da je bil to samo eden izmed dogodkov, ki jih je bilo v tistem času veliko. Naši predniki so takrat zgradili številne cerkve, zato je danes Slovenija po številu božjih hiš na samem svetovnem vrhu. Glede barbarskega dogodka leta 1954, ko so morali Poljanci odstraniti sledi vere v svojem kraju, pa je nadškof Stres dejal, da so takrat porušili stavbo njihove vere, vere v njihovih srcih pa niso mogli zrušiti. »Naša vera je močnejša od vseh rušilnih sil, ki nastopajo v svetu.« Ko »stare« cerkve ni bilo več, »ste zgradili novo, saj je ljubezen do Jezusa Kristusa neuničljiva«.

Avtor pevskega dela maše je bil Pavle Dolenc, igral je orkester z Vrhniko in rogisti iz Beljaka, maše pa so se slovesno udeležile različne skupine, od narodnih noš, gasilcev, lovcev do skavtov idr. Kot je na petkovi prireditvi dejal župan Milan Čadež, je sodelovanje med občino in Cerkvijo pri njih zgledno.



Maša je bila na mestu, kjer je revolucionarno nasilje uničilo poljansko cerkev in župnišče (foto: I. Ž.)